

2. Байрак, О.М. Теоретичні аспекти управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств / О.М. Байрак //Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. – 2013. – Вип. 83. – С. 189-196.
3. Мішина, С.В. Організаційно-економічний механізм управління на підприємстві: Монографія / С.В. Мішина, О.Ю. Мішин. – Харків: Вид-во ХНЕУ, 2006. – 176 с.
4. Окландер, М.А. Логістика: Підручник / М.А. Окландер. – Київ: Центр навчальної літератури. – 2008. – 346 с.
5. Остапенко, А.С. Логістичний підхід до управління фінансовими потоками бізнесу [Електронний ресурс] / А.С. Остапенко, Т.М. Повод // Електронний науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку». – 2018. – Вип. 25. – Режим доступу: <http://www.market-infr.od.ua/uk/>.
6. Мушнікова, С.А. Логістичний підхід в управлінні фінансовою діяльністю підприємства / С.А. Мушнікова // Економічний вісник. – 2015. –№ 4. – С. 146-152.

*Полтавець М.М., викладач
кафедри економіки та підприємництва
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ВИДІВ ПАЛИВА ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА ТЕПЛОВОЇ ЕНЕРГІЇ

Ступінь розвитку економіки, та, відповідно, рівень життя населення будь-якої країни безпосередньо пов'язані з кількістю енергії, що споживається. Якщо до недавнього минулого головним фактором розвитку економіки було збільшення споживання матеріальних і енергетичних ресурсів, то найактуальнішим питанням сьогодення є підвищення ефективності їх використання. Тому, на сучасному етапі розвитку народного господарства, економія паливно-енергетичних ресурсів є найважливішим завданням вітчизняних підприємств. У зв'язку з цим виникає потреба в розробці сучасних технологій та проведенні організаційно-технічних й економічних заходів з енергозбереження. Особливо актуальним дане питання є для теплоенергетики.

Сьогодні обсяг споживання тепла в Україні складає близько 230 млн. Гкал, з яких найбільша частка (67%) припадає на населення і ЖКГ, 20% на промисловість, 13% на інші галузі. За проектом Енергетичної стратегії України на період до 2030 року, попит на теплову енергію у 2030 році може збільшитися до 271 млн. Гкал. При цьому найбільше зростання відбудеться у комерційному та бюджетному секторах і їх частка у структурі споживання зросте до 20%.

У вітчизняній енергетиці, основними енергоносіями для виробництва теплової енергії є природний газ та вугілля, споживання яких в загальному балансі складає 36,9% та 32,7% відповідно. Протягом останніх кількох років існує тенденція зниження споживання газу і збільшення використання вугілля. Істотне зростання ціни природного газу змусило споживачів блакитного палива переглянути своє відношення до його використання, а саме: впроваджувати менш енергоємні виробничі технології; впроваджувати системи обліку споживання теплової енергії; шукати шляхи зниження споживання енергії і енергоносіїв; використовувати альтернативні джерела енергії та види палива.

Одним із видів альтернативного палива, є тверда біомаса, використання якої для виробництва теплової енергії має в Україні добрі передумови, однією з яких є значний потенціал біомаси, доступної для виробництва енергії.

Найбільшими складовими цього потенціалу є відходи сільського господарства та біомаса енергетичних культур. Залежно від врожайності економічно доцільний потенціал коливається в межах 25-35 млн. тон умовного палива на рік, що становить 13-18% споживання первинних видів палива в Україні.

Сьогодні з наявного потенціалу біомаси для виробництва енергії в Україні найбільш активно використовується деревина та лушпиння соняшника. За результатами досліджень, використання потенціалу деревної біомаси сягає 80%, а лушпиння 59%. При цьому потенціал загальнодоступної біомаси соломі використовується лише на 1%.

Аналіз існуючих технологій використання твердої біомаси в якості палива показав, що найдоцільнішими методами термічної переробки є: спалювання, газифікація, піроліз.

Процеси газифікації і піролізу мають деякі переваги у порівнянні з прямим спалюванням: зменшується об'єм відхідних газів, є можливість використовувати генераторний газ для отримання інших видів енергії (теплової в котлах, як паливо в двигунах внутрішнього згорання (ДВЗ), електричної за відповідного оформлення процесу перетворення), а також сировини (оцтова кислота, смоли).

Газифікацією називається процес перетворення органічного палива в горючі гази, який відбувається під дією вільного або зв'язаного кисню за високих температур. Процеси газифікації палива близькі до процесів горіння. Основа цих процесів полягає в хімічному з'єднанні вуглецю і водню палива з окиснювачем (киснем).

Газоподібне паливо (генераторний газ) має ряд суттєвих переваг у порівнянні з твердим паливом:

- газ згоряє без диму і кіптяви. Коефіцієнт використання тепла згорання газу вищий, ніж твердих видів палива, навіть тих, які згоряють у пиловидному стані;
- при спалюванні газу просто регулювати температуру та подачу тепла;
- газ вільний від всіх природних недоліків твердого палива – золи, вологи і інших домішок.

Виходячи з цього, практичний інтерес представляє впровадження газогенераторних установок, що дозволить здійснювати переведення існуючих опалювальних котлів на більш доступне паливо без зниження теплопродуктивності та будівництва нових котелень. Проведений розрахунок економічної ефективності виявив економічну доцільність переведення найбільш широкоживаного на вітчизняних опалювальних котельнях парового котла ДКВР 2,5-13 на генераторний газ. Термін окупності додаткових капіталовкладень склав не більше двох років.

Підводячи підсумки, варто зазначити, що впровадження біоенергетичних технологій має значний соціально-економічний ефект, який полягає в: заміщенні традиційних видів палива більш дешевими альтернативними; залученні вивільнених при цьому коштів для розвитку економіки країни; створенні нових робочих місць, що особливо важливо для підвищення рівня зайнятості населення в сільській місцевості.

Досвід країн ЄС показує, що з усіх секторів біоенергетики найбільш динамічно розвивається саме виробництво теплової енергії. В Україні ситуація аналогічна, однак частка теплової енергії з біомаси в енергобалансі країни є низькою – всього біля 8%, а її збільшенню заважає низка бар'єрів, для подолання яких потрібна розробка політики стимулювання біоенергетики, що вимагає радикального і невідкладного втручання з боку держави. Лише при виконанні цієї умови вітчизняна біоенергетика буде комерційно успішною.